کودکان چه تصوری از مهاجرت دارند؟

این بچه‌ها عاشق غربتند

مجید احمدی‌نیا

«آقا شما که زبانت خوبه، چرا نمی‌ری؟»، «آقا، می‌شه هفته بعد امتحان نگیرین، ما داریم می‌ریم کانادا.»، «آقا، امیرسام رفته کانادا، دیگه برنمی‌گرده، خوش به حالش!» این‌ها فقط چند جمله از زبان شاگردهای دبستانی من است که یا رؤیای مهاجرت دارند یا حسرتش را می‌خورند. انگار دیگر هیچ کاری برای انجام دادن در این کشور ندارند و هیچ راهی هم جز رفتن باقی نمانده است. مدام، به دوست، همسایه، همکلاسی یا فامیل‌های‌شان نگاه می‌کنند و در سرشان علامت‌های سؤال بزرگی می‌چرخد؛ چرا پارسا دارد می‌رود؟ چرا دایی و خانواده‌اش برنمی‌گردند؟ چرا ما از این‌جا نمی‌رویم؟ چرا... چرا... چرا...؟

کدام کودک می‌تواند بدرستی برای آینده‌اش تصمیم بگیرد؟ والدین در این آشوب ذهنی فرزندان چه نقشی دارند؟ آیا ناامید کردن نسل آینده از وطن و دل بستن به آرمانشهری نامعلوم کار درستی است؟ اگر قرار بر مهاجرت است، حتماً باید کودک ۹ ساله خود را هم در جریان جزئیات این پروسه قرار دهیم و آشفتگی‌های ذهنی‌اش را بیشتر کنیم؟

مانی قرار است چند ماه دیگر که کارهای اداری مهاجرت خانواده‌اش انجام شد، به کانادا برود. با خودم فکر می‌کنم یک کودک دوازده ساله چه درک و تصوری از مهاجرت دارد؟ از ایران و کانادا چه چیزی می‌داند که می‌گوید زندگی در آن‌جا بهتر است و می‌خواهد زودتر به این کشور برسد؟ رادمهر، دانش‌آموز دیگرم از زیبایی‌های ویلای‌شان در ترکیه می‌گوید. بقیه بچه‌ها هم با تعجب از او سؤال می‌کنند و زیر لب می‌گویند خوش به حالش. از او می‌پرسم تا حالا به ترکیه و ویلای زیبای‌شان رفته؟ می‌گوید: «نه. بابام رفته و عکس گرفته.» بچه‌های کلاس هم برای اینکه کم نیاورند، از ویلاهای خیالی‌شان در شمال ایران و ترکیه و دوبی می‌گویند. در چشم‌های‌شان آمیزه‌ای از حسرت و اندوه می‌بینم، شاید هم بغض و خشم.

بیشتر شاگردهایم که از کلاس اول تا ششم هستند، به نحوی درباره مهاجرت حرف می‌زنند و خیلی پیش می‌آید که در کلاس، از من بپرسند چرا مهاجرت نمی‌کنم و دلیل نرفتنم چیست؟ انگار حرف‌های خودشان نیست، مثل سهند: «هر کی عقل داره، باید جمع کنه بره. آقا، می‌خوای بمونی چکار کنی؟» گاهی سکوت می‌کنم و گاهی توضیح می‌دهم که لزومی ندارد همه از ایران بروند و هرچقدر سن آدم، بالاتر می‌رود، رفتن و مهاجرت هم برایش سخت‌تر می‌شود.

پارسا سال گذشته شاگردم بود. هدف او از الان این است که برای دانشگاه به اسپانیا برود. می‌گوید: «دانشگاه‌های اینجا خوب نیست. می‌خوام جراح چشم بشم. بعدش برمی‌گردم ایران. عموم اون‌جاست، پیش‌شون می‌مونم.» می‌پرسم آیا چیزی در ایران هست که آن را دوست نداشته باشی؟ می‌گوید: «نه! همه چی اینجا خوبه، مشکلی ندارم.»

دکتر سهیل رحیمی، روانشناس و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در این باره می‌گوید: «مهاجرت یک امر انتزاعی است و کودکان تا پیش از هفت سالگی، هنوز تفکرشان قوام پیدا نکرده و بیشتر، تفکر شهودی دارند. بنابراین در این سن نمی‌توانیم بگوییم کودکان متوجه موضوع مهاجرت شده‌اند. اما از حدود هفت سالگی که با ورود به مدرسه، با اجتماع وسیع‌تری نسبت به خانواده روبه‌رو می‌شوند، تفکرات‌شان کم کم به تفکرات عینی تبدیل می‌شود، ولی هنوز چندان به انتزاع نرسیده‌اند و به آن چیزی که می‌بینند، فکر می‌کنند. گام‌های اولیه برای انتزاع از کلاس چهارم یا پنجم دبستان به بعد شروع می‌شود. در این سن بیشتر توجه کودک به صحبت‌های دیگران است و از لحاظ بصری مسائلی را می‌بینند و به آنها فکر می‌کند.»

وی در ادامه به تأثیر شبکه‌های ماهواره‌ای اشاره می‌کند و می‌گوید: «طبق آمارهای مختلف، ۷۰ درصد خانواده‌های ایرانی ماهواره دارند و خواه‌ناخواه در این شبکه‌ها تصاویری دلپذیر از زندگی در کشورهای دیگر نشان داده می‌شود که برای کودک، جذابیت بصری دارد. این همان تفکر عینی است. کودک تصویری را می‌بیند، از آن خوشش می‌آید و می‌پرسد ما می‌رویم؟ نمی‌رویم؟ چرا نمی‌رویم و خانواده‌ها روی این موضوع مانور می‌دهند که بله باید برویم یا خوش به حال کسی که رفته. طبق آماری که سال ۹۶ مرکز مطالعات آمار و اطلاعات راهبردی وزارت کار اعلام کرده است، ۵۰ درصد مهاجرت‌ها در داخل ایران، به خاطر پیروی از خانواده بوده است که ما این را در قسمت خارج از کشور هم دقیقاً داریم.»

رحیمی اعتقاد دارد: «از حدود سن نوجوانی به بعد، وارد تفکرات انتزاعی می‌شویم. یعنی خود کودک تصمیم می‌گیرد، خودش فکر می‌کند که آیا اگر بروم خوب است یا نه؟ این هم البته بستگی به تجاربی دارد که از دور و بر پیدا می‌کند. به هرحال کودک یا نوجوان، باز هم آن درک عمیق از مهاجرت را ندارد.»

رحیمی می‌گوید: «در سنین کودکی، ارتباطات اجتماعی ما خیلی محدود است و به مرور زمان این ارتباطات گسترده‌تر می‌شود. وقتی کودک دارد آرام آرام با بستر اجتماع، آشنا می‌شود و ناگهان بستر اجتماع را تغییر می‌دهند، آن ارتباط به طور کامل و جدی شکل نمی‌گیرد. مسأله بعدی این است که کودک از نظر زبانی هنوز قوی نشده و هنوز به زبان مادری مسلط نشده است که باید زبان بیگانه‌ای را یاد بگیرد. بعد از مهاجرت، برخی والدین، تمام سعی‌شان بر این است که کودک در خانه، فارسی صحبت کند، عاشق غذای ایرانی و پای‌بند به آداب و رسوم و سنت‌های ایرانی باشد. این مسأله باعث ایجاد دوگانگی در ذهن و رفتار کودک می‌شود. کودک، دائماً در تعارض و دوگانگی عمل می‌کند و احساس در خلأ بودن به او دست می‌دهد. پس یا باید آنقدر از لحاظ فکری به بلوغ رسیده باشد که با آگاهی کامل مهاجرت را انتخاب کند و بتواند تعادلی بین فرهنگ کشورهای مبدأ و مقصد ایجاد کند، که خیلی سخت است و حتی در بزرگسالان هم منجر به انزوا می‌شود یا اینکه خیلی زود، مثلاً پیش از یک‌سالگی مهاجرت اتفاق بیفتد که دائماً بین دو دنیا، در نوسان نباشد.»

بردیا تا سه سالگی تهران بوده و بعد همراه خانواده به ایتالیا مهاجرت کرده و حالا دوباره به ایران برگشته است. پدرش از صبح تا عصر، مشغول کار در شرکت بازرگانی خود است و مادرش هم از طرف همان شرکت، چند هفته‌ای می‌شود که به مأموریت کاری رفته است. با پدرش امین در لابی مهدکودک جدید پسرش قرار گذاشته‌ام. بردیا هر روز صبح با غصه به این مهد می‌آید و با گریه می‌گوید: «بدم می‌آد، بریم، برگردیم.» پدرش می‌گوید: «نمی‌دونم بالاخره مهد قبلیش که ایران بود رو می‌خواد یا ایتالیا رو؟» با عصبانیت به بردیا نگاه می‌کند و می‌گوید: «این‌جا هم بین‌المللیه، بهترین مدرسه تهرانه. چی می‌خوای دیگه؟»

عکس: سفرستان

> بیشتر شاگردهایم که از کلاس اول تا ششم هستند، به نحوی درباره مهاجرت حرف می‌زنند و خیلی پیش می‌آید که در کلاس، از من بپرسند چرا مهاجرت نمی‌کنم و دلیل نرفتنم چیست؟ انگار حرف‌های خودشان نیست، مثل سهند که می‌گوید « آقا، می‌خوای بمونی چکار کنی؟» گاهی سکوت می‌کنم و گاهی توضیح می‌دهم که لزومی ندارد همه از ایران بروند و هرچقدر سن آدم، بالاتر می‌رود، رفتن و مهاجرت هم برایش سخت‌تر می‌شود

یکی از پرسنل مهد، بردیا را با خودش می‌برد. روانشناس مدرسه می‌آید و با امین صحبت می‌کند. می‌گوید: «بردیا جان دچار اضطراب جدایی و ترس از دست دادن شده است. راه حلش هم این است که تا مدتی به سفرهای طولانی نروید و دوباره مهاجرت نکنید، مادرش هم باید زودتر از سفر برگردد. محل سکونت و تحصیل و قرار گرفتن کودک را هم این‌قدر با فاصله‌های کم، عوض نکنید.»

دکتر سهیل رحیمی می‌گوید: «در حوزه بیماری‌های روانی کودک، خیلی شایع است که اعتراض کودک، از طریق عوارض جسمانی بیان می‌شود، چون هنوز کودک از لحاظ واژگان به آن سطح نرسیده است که اعتراضش را مثل یک بزرگسال بیان کند. در تمام محدودیت‌های عاطفی در کودکان، شاهد این بیماری‌ها هستیم. مثلاً دل‌پیچه که خیلی بین کودکان دبستانی، مخصوصاً کلاس اول و دوم، در مدرسه مشاهده می‌شود در اصل، استرس و اضطرابی است که به هر دلیلی به کودک وارد شده و کودک یا نمی‌تواند یا می‌ترسد که آن را بیان کند.»

دوباره یاد شاگردهای خودم می‌افتم که یا از مهاجرت قریب‌الوقوع‌شان حرف می‌زنند یا حسرت دوستان‌شان را می‌خورند که قرار است بزودی از ایران بروند. به خودمان فکر می‌کنم که رؤیای کودکی را از کودکان گرفته‌ایم و آرمانشهر دیگری را که مطلوب خودمان یا برآیند ناکامی‌های خودمان است، برای او ترسیم کرده‌ایم.

اگر به هر دلیلی نتوانسته‌ایم فردای بهتری بسازیم، امروز تمام لحظات کودکان‌مان را به آتش می‌کشیم. هرگز به آشوبی که در دل کودک دبستانی می‌اندازیم فکر نمی‌کنیم و می‌خواهیم او را از همان سن با واقعیت‌های تلخ دنیا آشنا کنیم. ما در نهایت، کودکی تربیت می‌کنیم که پر از آرزوی رفتن است کودکی که هرگز کودکی نمی‌کند. مثل خود ما. کاش به‌جای رفتن، دلیلی برای ماندن پیدا می‌کردیم...

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

۳۱۷۱

آسان

	۸			۴			۶	
۷				۹				۴
		۹	۸		۶	۳		
۱	۵						۴	۷
		۷	۳		۱	۲		
۲	۶						۳	۱
		۱	۵		۲	۴		
۸				۶				۵
	۲			۸			۱	

۳	۸	۲	۷	۴	۵	۱	۶	۹
۷	۱	۶	۲	۹	۳	۸	۵	۴
۵	۴	۹	۸	۱	۶	۳	۷	۲
۱	۵	۳	۶	۲	۸	۹	۴	۷
۴	۹	۷	۳	۵	۱	۲	۸	۶
۲	۶	۸	۹	۷	۴	۵	۳	۱
۶	۷	۱	۵	۳	۲	۴	۹	۸
۸	۳	۴	۱	۶	۹	۷	۲	۵
۹	۲	۵	۴	۸	۷	۶	۱	۳

متوسط

۵						۴		
	۶	۹	۴			۸		
۴	۱						۶	
				۲		۳	۷	
			۶		۴			
	۹	۱		۳				
	۸						۱	۲
		۳			۹	۷	۸	
		۲						۹

۵	۳	۸	۷	۹	۶	۴	۲	۱
۲	۶	۹	۴	۱	۳	۸	۵	۷
۴	۱	۷	۵	۸	۲	۹	۶	۳
۸	۴	۶	۹	۲	۱	۳	۷	۵
۳	۲	۵	۶	۷	۴	۱	۹	۸
۷	۹	۱	۸	۳	۵	۲	۴	۶
۹	۸	۴	۳	۵	۷	۶	۱	۲
۱	۵	۳	۲	۶	۹	۷	۸	۴
۶	۷	۲	۱	۴	۸	۵	۳	۹

سخت

				۲			۷	
۹		۴						۲
۸				۶	۱			۳
			۲					
		۶	۷		۵	۳		
					۶			
۲			۵	۱				۸
۳						۹		۱
	۶			۷				

۶	۳	۵	۸	۲	۹	۱	۷	۴
۹	۱	۴	۳	۵	۷	۶	۸	۲
۸	۷	۲	۴	۶	۱	۵	۹	۳
۷	۹	۱	۲	۳	۴	۸	۵	۶
۴	۲	۶	۷	۸	۵	۳	۱	۹
۵	۸	۳	۱	۹	۶	۲	۴	۷
۲	۴	۹	۵	۱	۳	۷	۶	۸
۳	۵	۷	۶	۴	۸	۹	۲	۱
۱	۶	۸	۹	۷	۲	۴	۳	۵

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه *ایران* دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۷۱۲۶

جدول عادی

◀ افقی:

۱- یکی از مصفاترین زیارتگاه‌های شهر «تهران»
۲- برتر، والا- سخت و محکم- عنوانی برای نشان دادن ارادت و اخلاص به فردی که دارای مقام مهمی است
۳- با هم برابر شدن در وزن- سلاخ شتر- احتمال دارد
۴- امر به‌رفتن- سفید آذری- گروه تحقیقاتی- خودروی کره‌ای
۵- یازده!- نژاد روسی- پرستار کودک
۶- گازی بی رنگ و آتشزا- جزیره ایرانی استان «هرمزگان»- دشنام
۷- کلک- یک نوع بازی مهیج- سبزی نواری
۸- وضعیت ناگوار و خطرناکی در انتظارش است
۹- نیروی زندگانی- راهی که در آن امنیت نیست و خطر هست- معتبرترین تست ضریب هوشی
۱۰- آوای گریه- هیکل، کالبد- بیماری خارشدار التهابی پوست
۱۱- واحد پول «آذربایجان»- شاعر ایرانی سده چهارم- حرف انتخاب
۱۲- از صنایع دستی- جریان کار- گربه عربی- مقیاس
۱۳- توبه کار- مهربان- وقت، موسم
۱۴- کارمایه- مرتاض- کلمه تأکید
۱۵- فیلمی کمدی ویژه کودک و نوجوان به‌کارگردانی «جلال فاطمی»

▼ عمودی:

۱- تعهدی از بانک که به‌خریدار و فروشنده داده می‌شود و تعهد پرداخت قطعی را فراهم می‌کند- اثر نویسنده
۲- آن‌سوی- به‌معنی دودمان نیز آمده- کاغذ سوراخ کن
۳- شعله آتش- ظرف آزمایشگاهی- از رگ‌های مهم
۴- از لوازم اداری- تمرین نقاشی مقدماتی- قلم انگلیسی- یک‌نوع شیرینی‌سنتی
۵- فراموشکار- یکی از روستاهای استان «آذربایجان شرقی»- علامت مصدر جعلی
۶- غذای مریض- قله‌ها- دستگاهی جهت تولید انرژی اتمی
۷- پدر فرنگی- شکستگی- لاغر
۸- داد و فریاد مردم- بهشت شداد- کشاورز
۹- غذای آبکی ایرانی- معروف- پیشوند لاتین به‌معنی یک‌میلیون
۱۰- کشف «ماری کوری»- پسوند زمان- دریا
۱۱- تب لازم- نرده چوبی- به کرمان نبرید!
۱۲- کماندار منوچهر- حرف تمسخر- از جنس چرم- نقطه برخورد دو دیوار زاویه دار
۱۳- بالاپوش و ردا- قهوه‌خانه- واحدی در ارتش
۱۴- زبان رسمی کشور «لائوس»- ماهی دریای جنوب- دانه به دانه
۱۵- غالب‌ترین مذهب «هندوستان»- فیلمی از «محسن عبدالوهاب» (روی پرده سینما)

جدول ویژه

◀ افقی:

۱- این پارک توریستی در «خیابان شقایق لاهیجان» واقع شده است
۲- واحد دکان- بنیاد- اعتراف
۳- بخش بسیار مهم شهرستان «کاشان»- نان نازک ترد- طمأنینه
۴- عدد مجهول- حرف همراهی- نوعی حالت نیمه هوشیاری توأم با تمرکز در انسان- هنگام
۵- تذکره- بخش زینتی پرده- رایانه قابل حمل
۶- ابزار بنایی- ورزش هیجان انگیز- راوی
۷- شخصیتی کارتونی- پیاپی رسیدن- بنده
۸- اثری از «اسکار لوییس»
۹- رسته- انحراف به‌راست- پیمان ناقلا
۱۰- دهان کجی- پیچ تنظیم صدا- مأمور نگهبانی
۱۱- محافظ عینک- ثلاثه دیدنی مصر- منفرد
۱۲- ثبت مطلبی- هیزم- پنکه- کلام آرزو
۱۳- سقف ریخته- اثر سوختگی- فلز دماسنج
۱۴- رامشگر دربار خسروپرویز- شهری جذاب و دیدنی در «فرانسه»- چیزی که دیده بشود
۱۵- اثری از «آلفرد تنی سن»

▼ عمودی:

۱- فیلمی از «یدالله صمدی»- فهمیده
۲- خوار کردن و توهین- نام کوچک «آلن» کمدین- صندلی‌ها دارند
۳- رندان- بانگ اسب- حوادث ناگوار
۴- قدیمی- برق را از کوئل به دلکو می‌رساند- پرحرفی- واضح
۵- پوست پیرا- کارگاه هنری- نشانه اسم مصدر
۶- رمق آخر- سلام تلفنی- سرپرستی
۷- گسیختگی پوسته زمین- بهبودی زخم- نظیر
۸- دورترین جزیره نسبت به مرکز استان «هرمزگان»- قرض بانکی- هفتمین شهر پرجمعیت ایران
۹- جناح لشکر- شوفر- سخن زیر لبی
۱۰- از میوه‌ها- گود- داخل
۱۱- بله آلمانی- اهریمن- صوت
۱۲- ترحم- ژنرال جنگ‌های انفصال- مخلوقات- فرمان
۱۳- آشکاری و روشنی- سنگین و پربها- وبا
۱۴- فیلم «افشین شرکت»- آینه- درست دانستن سخن یا عملی
۱۵- مورخ «یونانی» قرن دوم- ایالتی در شمال غربی «هندوستان»

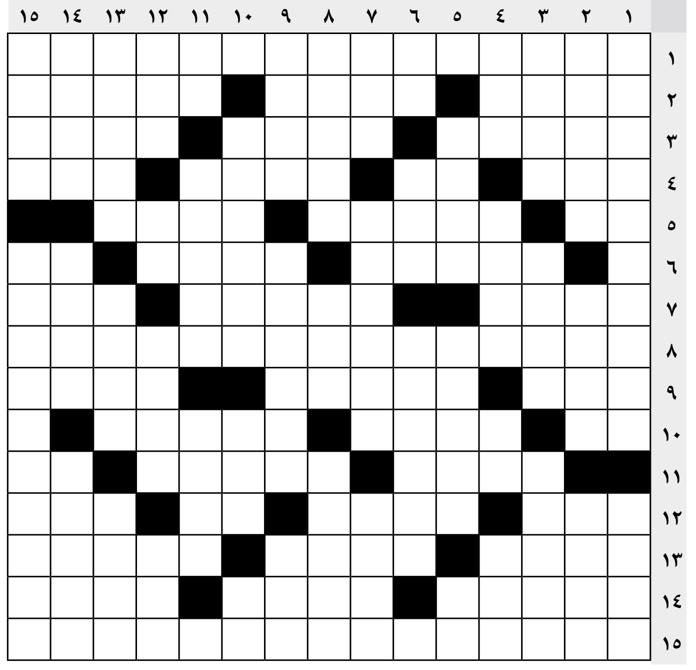

حل جدول عادی شماره ۷۱۲۵

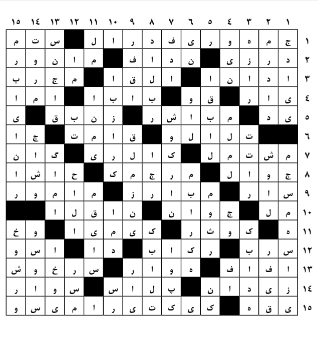

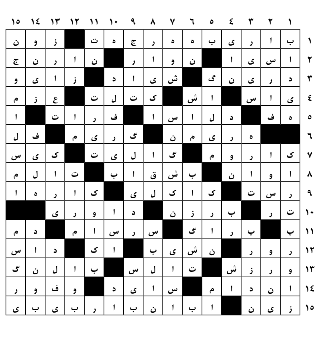حل جدول ویژه شماره ۷۱۲۵